

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes sz. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek kény. ha előfizetnek, 8 koronáért kapj.

vasárnap.
5 korona,
10 fillér.
ek egyen-
ot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők. Kiadóhivatal K. Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Az utolsó ülésről

Budapest, 1900. okt. 12.

Több havi szünetelés után újból összeült a képviselőház. A pénzügyminiszter betérjlesztette a jövő évről szóló költségvetést, a pénzügyi bizottság megkezdi a budget tárgyalását s amint elvégezte munkálatait, berekesztik a negyedik ülés szakot s megnyílik az ötödik ciklus, vagyis ennek az országgyűlésnek utolsó ülészsaka. Minden jel arra mutat, hogy a budget-vita lesz ennek az utolsó ülés szaknak a legfontosabb tárgya. Tárgyalás alá kerülnek ugyan még a földmívelésügyi és a kereskedelmi miniszterium némi javaslatai, de ezek nem szolgáltatnak okot nagyobb szabású vitakozásokra, és pedig annál kevésbé, mivel a kormány e rendbeli javaslatai nem kapcsolódnak bele abba a nagy harczi bonyodalomba, melyet merkantilizmus és agrarizmus vív egymás ellen. Sőt a kormány mindentelkével, hogy azokat az ellentéteket, melyek a gazdasági élet e két tényezője közt léteznek, teljesen megszüntesse avagy legalább a minimumra leszorítsa.

S azért alighanem igazuk van azoknak, a kik a kassai agrárgyűlés csendes lefolyását is a kormány, illetőleg a földmívelésügyi minisztérium befolyásának tudják be érdemül. Annyi tény, hogy

mindazok, a kik azt várták, hogy a kassai kongresszus harcias válasz lesz a miskolci merkantilisták riadójára, nagyon, de nagyon csalatkoztak. Azt mondják, hogy az agráriusok csak a földmívelésügyi miniszter kedvéért szereltek le, mert nem akarták a földmívelésügyi minisztert a merkantilisták újabb támadásának kitenni. Egy előkelő agrárius állítása szerint, a kassai agráriusok nagyon okosan cselekedtek, a midőn a miskolci kirohanást kvazi agyonballgatták. Ezen előkelő és nagybefolyású agrárius nézete szerint, nemcsak a miniszter kedvéért nem reagáltak a miskolci kongresszus támadásaira, de azért is hallgattak, mert jobb szeretik, ha már most a merkantilisták panaszkodnak ő helyettük. „Csak hadd lármázzanak s panaszkodjanak most ők, mond az agrárius, elég sokáig történt az, a mit ők akartak, ideje, hogy most már a mi akartunk is teljesedésbe menjen.

Vajjon tényleg az történt-e eddigelő, a mit a merkantilisták akartak, az talán mégis kérdéses.

Nem hisszük azonban, hogy ez a nagy jelentőségű agrár és merkantill irány markánsabb formában nyerne kifejezést az országgyűlés hátralevő ülés szakában. Sőt, mint említettük, a kormány és pedig igen helyesen, azon van,

hogy nemcsak a politikai arénán, de a gazdasági életben is lehetőleg dinimulálja a létező ellentéteket s arra törekszik, hogy meggátolja azt, hogy a felekezeti, gazdasági és társadalmi ellentét üszke a parlamentből belesodortassék a szélesebb néprétegekbe.

Vajjon ez a haldokló országgyűlés támogatni fogja-e a kormányt ebbeli törekvésében, azt a legközelebbi jövő fogja megmutatni. A képviselőház magatartását illetőleg, különben is nagyon nehéz podiktikus ítéletet mondani. Az erre vonatkozó nézetek nagyon ellentétesek. Sokan azt hiszik, hogy csendes kimulása lesz a megnyíló ötödik ülés szaknak, mások meg nagy viharokat jósolnak. A mi véleményünk szerint ezek az ítéletek, ezek a jóslások legalább is koraiak. A hosszas szünetek miatt ugyanis a parlament és a kormány közti érintkezés oly hiányos volt, hogy a képviselők tulnyomó része nemcsak, hogy nem ismeri a kormány terveit, de a képviselők egymás között is elvesztették a kontaktust, úgy hogy, legalább ami a szabadelvű pártot illeti, nem fejlődhetett ki még ezideig egységesebb közvélemény.

A hangulat teljes kialakulását egyébként a képviselők tartózkodó magatartása is akadályozza, mert mindenki félti a mandátumát s senki sem mer szint vallani.

TÁRGZA.

A papucs.

— Elbeszélés. —

Írta: Guy de Maupassant.

Egon gróf kora reggel óta a parkban bolyongott s a szép Valentinre gondolt, a kit nélkül venni szándékozott. A kiszemelt ara hozománya legkevésbé sem foglalkoztatta őt, mivel gazdag volt, de tetszett neki az a gondolat, hogy majdan e mérhetetlen park urává lesz s ennek eleve megörült.

Még eddig nem tett szerelmi vallomást. Tudta, hogy Valentin anyja amugy is örömmel fogadja őt vejeül s egyetlen szavába kerül, hogy az ifju ur hölgy odanyujtsa neki fehér kezét. Azonban azt tartotta, hogy a dolog nem olyan sürgős. A kastélyban ma nagy társaság volt jelen, ő tehát a parkba menekült, a hol nem zavarta senki.

A parkban mindenféle zöldült és virágzott, hogy öröm volt látni. Hosszas járás után, végre árnyas utak labirintjébe tévedt Egon s egy napsugaras tisztásra jutott, melyet magas fenyők zártak körül. E közben azt gondolta, hogy valamelyik keresztúton majd csak szemébe tűnik a kastély tornyoskaja s az utmutatásul szolgálhat neki a visszatérésre.

Valahol a fák között vizlocsogást hallott és csakhamar egy halkan folydogáló patakot vett észre, mely kavicsos medrében, tiszta habjaival átfurakodott a zöld bokrok között. A lilomok és egyéb mezei virágok a kelyhüket nedvesítették a csöndes,

vizfolyásban s az ifju gróf, ki gyönyörtelve nézte a kedves játékot, hirtelen észrevett valami tárgyat és csodálkozó fekiáltásba tört ki.

Egy papucs, egy kicsiny barnavörös papucs uszott az árral, megakadva néha a kavicsokon, míg eltűnt a zöld növényzet között, hogy aztán ismét előbukkanjon a réten. Eggonak úgy tetszett, mintha soha még kisebb papucsot nem látott volna. Nyomban átugrott egy vízrehajló fűzfá törzsén és miután cipőit a vizes fűben megáztatta, egy hosszú vesztőt tört le magának s annak segítségével partra huzta a gazdátlan jószágot. Megvárta, míg a napon megszáradt s akkor zsebébe csusztatta... Nem sokára aztán megtalálta a helyes utat és visszatért a kastélyba, hol éppen reggelire csöngettek.

Valentin már várt reá. Arcán rózsás pir ömlött széjjel, mikor őt megpillantá, akit álmaiban már vőlegényének nevezett. A leány magas, karcsú, barna, szóval bájos volt, ámbátor a korai időkhez képest túlságosan gazdagon öltözködött. Azt tartotta: mit ér a gazdagság, a pénz, ha úgy öltözködnék, mit bármely szegény leány.

Egon gyengéd csókot nyomott keze fejére, azután a kissé még nedves papucsot zsebéből előhuzva, fölmutatta.

— Találtam, — szolt. — Sminthogy szerintem ön az egyedüli, aki ily parányi papucsot viselhet, kérem, hagyja meg nálam. Ez legyen talizmánom és — tette hozzá érzélgős hangon — egyuttal édes reményem is...

Valentin szigorúan összeráncolta szemöldökét.

— Ez az ócska cipő nem az enyém, — felelt

kevélyen, tehát nincs is mit kérnie. Ha azonban úgy tetszik, tartsa meg.

Ezzel anyjához sietett, kihez suttogó, de gyors szavakat intézett. A két nő a távolból Egont szemlélte, ki zavartan állt helyén, — a papucsos kezében — Én százezres számár! — mormogott maga elé. — Mért is nem gondoltam mindjárt, hogy a kis papucs nem is fér a lábára! De teringette, vajjon kié lehet?

A kastélyban Valentin és anyján kívül más nő nem lakott, tehát fölhagyott a további kutatással, sőt inkább azon volt, hogy a megsértett ifju hölgy kegyét visszanyerje. Valóban oly szeretetre méltó volt, hogy Valentin még amaz este egy virágot nyújtott át neki csokrából. Éjszaka nyugodtan, boldogan aludt; — a virág ajkán volt. A barnavörös papucsról megfeledkezett.

Midőn Egon másnap fölébredt, tekintete a papucsra esett, mely előző napon oly tapintatlanságba keverte. Gyorsan felöltözködött s a park tegrnap bejárt helyeit kereste föl, mert elhatározta, hogy a papucsot vissza helyezi a víz partjára.

— Aki elveszíté, — gondolta, — bizonynyal keresni fogja s tán lesznek oly szerencsés...

Könnyen odatalált s éppen a patakhoz akart lépni, mikor önkénytelenül vissza kellett huzódnia: csekély távolból énekhang ütötte meg fülét. A hang tiszta volt, a dal ártatlan. A magas fenyők alatt, a fölkelő nap fényében s a patak esobogása közepette igen kedves, sőt mondhatni, poétikus benyomás volt ez...

Egon óvatosan hatolt előre s a lombokon át egy ifju leánykát vett észre, aki könnyű ruháskába öl-

Titokban igen sokan konspirálnak Széll Kálmán ellen, de azért mindenki földig hajol a hatalom előtt. Ezek az alakoskodók azonban alighanem rosszul számítanak, ha azt hiszik, hogy Széll Kálmánt olyan könnyű szerrel meg lehet tévesztetni. A miniszterelnök nagyon jól van informálva minden egyes szabadelpárti képviselő igaz érzelmei felől s ha a választások ideje elérkezik, kérés nélkül el fogja ejteni mindazokat, a kik ma ingadoznak, avagy éppen ellene konspirálnak.

Azt suttojják egyébként, de csak úgy suttojják, hogy az elégedetlenek fölismerve a helyzet igaz voltát, még az utolsó ülésszakban nyíltan állást foglalnak majd Széll Kálmán ellen. Eh híreszteléseknek azonban már csak azért sem adhatunk hitelt, mivel a közkatonák zendülése éppenséggel nem lehet veszedelmes a kormányra nézve, ha nem találkozik szeniális és elég erélyes vezér, a ki a közkatonák élére álljon. Már pedig a képviselőházban csak Tisza Kálmán és Szilágyi Dezső azok a tekintélyek, a kik frontot csinálhatnak Széll Kálmánnak, a házon kívül pedig csak Bánffy Dezső szervezhetné a támadók csapatját. Apponyiról nem szólunk, mert a legújabb események után Apponyinak semmi oka és semmi joga nincs többé mellőztetésről s ehhez hasonlókról beszélni.

Az öreg Tisza Kálmán pedig annyira súlyt helyez a pártegység fentartására, hogy az ő részéről jövő támadás eshetősége teljesen kizártnak látszik. Inkább elhiszük azt, hogy Tisza Kálmán belátva, hogy az események fejleményei tulszárnyalták befolyásának határvonalait, vissza akar vonulni a politikai küzdelmekről s helyét kész átengedni Tisza Istvánnak, a ki kevésbé angazsálta magát a pártegység kérdésében.

Szilágyi Dezső terveiről is keveset hallani; azt mondják ugyan, hogy duzzog, de mikor nem duzzogott ez a hatalmas ember. Nem hiszszük azonban, hogy

Szilágyi Dezső akezióba akarna lépni. De még ha akarna is, akkor sem érne el nagyobb hatást, mert Szilágyi Dezső akeziójának, a mint azt egy ízben már kifejtettük, csak akkor volna célja s volna eredménye is, ha Bánffy Dezsővel együtt lépne akezióba, már pedig erre, úgy hiszszük, gondolni sem lehet egyelőre. Az optimisták azonban, már t. i. azok, a kik titokban Széll ellen agitálnak, biznak mégis a lehetőség bekövetkezésében. Sőt ezek azt hiszik, ha az öreg Tisza Kálmán, kinek presztizsét kissé megviselte a Tisza-lex, tényleg visszalépne s politikai küzdőtérrel, fia, Tisza István elég alkalmas ember lenne a Bánffy és Szilágyi Dezső közti személyes ellentétek kiegyenlítésére. Mi azonban azt hiszszük, hogy ez a reménykedés csak gyenge alapon nyugszik, s ámbátor vannak elégedetlenek a pártban, azok vezér és irányító nélkül csendesen fogják magukat meghuzni a szabadelpártban. A kormánypártról jövő ellenzékeskedés hiányában pedig a ház utolsó ülésszaka nagyon csendes lesz s Széll Kálmán a maga hatalma és tekintélye teljében fogja elrendelhetni az új választásokat.

Veritas.

Nagy feladatok.

A közel jövőben nagy feladatokat kell megoldania a magyar nemzetnek. A harmincz és egy néhány esztendő alatt, mely a nemzetnek királyával való kiegyezése óta elmúlt, sikerült már jól elvégezni néhány nagy munkát, mely a nemzeti konszolidáció fundamentuma. Ezen a fundamentumon most tovább kell építenünk. Három század mulasztását kell helyrehozunk, gyorsan, rövid idő alatt, nehogy mögötte maradjunk a népek versenyének, melyben hogy méltó helyünk legyen, ez képezi most fundamentális politikáját a modern Magyarországnak.

S ezt csakis mezőgazdaságunk hatalmas arányban való fejlesztésével, kereskedelmünk és iparunk nagygyá tételével érhetjük el.

A párisi kiállításon bebizonyítottuk, hogy máris nagy alkotásokra vagyunk képesek. Néhány ezerre

rug azon magyar kiállítók száma, akiket a párisi kiállítás jury-je különös elismerésre méltóknak talált. Ezeket kitüntették. A kitüntetések között elég gyakori a hors concours, a versenyen kivüliség és a grand prix, az arany érem. Kellemszenczácziót kellett minden felé, mikor a fővárosi lapok hírül adták a kolumbákra terjedő kitüntetések. Mert őszintén szólván, várni nagyon vártuk e kitüntetések, de hogy ilyen hatalmas tömegben, esőtől fog ránk hullani az áldás, azt nem reméltük.

Apéül, hogy elkapatnánk magunkat, konstátjuk, hogy a hatalmas és előrehaladott Franciaország részéről az elismerésnek ezen impozáns megnyilatkozása olyan nagyfontosságú dolog, mely következményeiben üdvösen fog kihatni mezőgazdaságunk, kereskedelmünk és iparunk fejlődésére. Másrészt pedig nagyban emeli tekintélyünket és megbízhatóságunkat a külföld előtt. Mert Páris ítélte előtt tisztelettel hajlik meg a világ.

S nem annyira kereskedelmünk és iparunkra, mint inkább az illetékes hatóságainkra nehezedik most az a feladat, hogy a párisi kitüntetésokat a magunk erkölcsi és anyagi előnyére a lehetőség szerint kiaknázzuk, annál is inkább, mert bizony sok-sok százezer forintba került nekünk az idén Páris. Fényes alkalom ez arra, hogy propagandát csináljunk a világ előtt Magyarország produktumai mellett.

Mindenütt a külföldön hatása lenne ennek a propagandának, de sehol sem olyan nagy, mint a Balkánban.

Iparunk és kereskedelmünk jövője a Balkánban van. Szerbia, Bulgária, Románia, Törökország, Montenegró, de még Görögország is úgy fekszenek, s a mind jobban kiépülő közlekedési vonalak is arra predesztinálják, hogy exportjukat és importjukat legezelszerűbben és legolcsóbban Magyarországgal, illetve Magyarország révén bonyolíthatják le. Már most is számos millióra rug kivetelünk, különösen Szerbiába, míg viszont Szerbia exportjának túlnyomó részét Magyarország emészti fel.

De még mindig messze vagyunk attól, hogy helyzetünk előnyeit kiaknázzuk. A kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági forgalom, mely Magyarország és a Balkán között kapesot létesít, még koránt sem oly széles és erős, mint amilyené nálunk élelmesebb ország tudta volna lenni. Dacára annak, hogy kereskedelmi kormányunk Baross Gábor óta számos ügynökséget létesített a Balkán nagyobb városaiban és számos gyárunk és kiviteli cégünk ott bonyolítja le legjövődélmezőbb üzleteit, még mindig nem tudunk sikerrel konkurrálni a Balkánban operáló többi külföldi állammal.

S hogy sikerrel tudjunk konkurrálni, ez egyik

tözve, meztelen lábait fürösztötte a vízben. Czipők és harisnyák a harmatos füben feküdtek. Kék karton ruhát viselt és belemosolygott a víz tükrebe. Ugy tetszett, mintha a habok meg zóktatni iparkodtak volna lábait, melyek hófehérek voltak, mint ama virágok az egykori Helikon nimfaforrásai körül.

Szöke haja szabadon ömlött vállaira, két oldalt jázminokkal teletűzve. Barna szemeit hosszú szempillák övezték, homloka körül aranyoszke huncutkák játszottak. Elmélázva hallgatta a fákon idestova ugráló madarak csicsérgését és midőn mosolyra fakadt, piros ajkai közül gyöngyházként csillogtak elő fehér fogai.

Hirtelen megrezzent a közeli bokor lombja. Meglepetve fordult hátra s ekkor észrevette Egont, ki idáig visszafójtott lélekzettel bámulta őt. Haragos sikolylyal fölugorva, végigszaladt a fűvön és villámgyorsan huzta fel czipőit. Két orcáját bíboros pirégette.

Egon udvariasan, levett kalappal lépett elébe.

— Szép kisasszony, — szólt mélyen meghajolva, — boessáson meg nekem, hogy oly szerencsétlen voltam önt megszavarni. Nevem Egon gróf, a kastély vendégeinek egyike és eljöttem, hogy czipelőjét visszadjam.

— Ah, valóban? — válaszolt a leány zavarosan... hálával tartozom önnek, uram!

— De hogyan lehetett az kisasszony, — folytatta Egon, — hogy czipő nélkül tért vissza a kastélyba? A hosszú uton odáig bizonyosan megsebezhetette lábait.

— Nem a kastélyban lakom, uram, hanem ab-

ban a pavillonban, melyet innen az ágakon keresztül kivehet.

Egy szalmafüdeles házra mutatott, melyet Egon csak most vett észre.

— Szüleimél lakik, kisasszony?

— Nem, — felelt zavartan, — a dajkámnál.

— Szabad nevét tudnom?

— Mária.

— Édes anyja bizony szomorkodhatik, hogy oly messze van leányától, Mária kisasszony!

— Oh, mama nincs messze; ott lakik a kastélyban, Valentin nővéremmel. A fiatal ember magába fojtotta a meglepetés kitörését.

— Uram! — beszélt tovább a leány összekulcsolt kezekkel, miközben vastag könyveseppek gördültek ki szemből, — ön a kastélyból jön? Beszéljen valamit a mamáról! Kérje meg mamát, hogy jöjjön ismét a dadához, mint azelőtt. Semmi, igazán semmi rosszat nem tettem, — higye el. Semmi okot nem adtam a haragra. Oh, mint szeretném megölelni, megcsókolni mamát!

— Kedves kisasszony, — szólt Egon megilletődve, — szívesen megteszem, amit kíván. De nem fél-e, hogy a mama meg talál haragudni, hogy egy idegen a család ügyeibe beleavatkozik?

— Igaza van, — felelt Mária szárnyaszegetten. — Ne szóljon mamának, mert haragudni fog reám.

— Testvérevel azonban beszélhetek, ugy-e?.. Valentin nagyon boldog, számos udvarlója van.

— Oh, Valentin meg is érdemli szerencsáját, — kiáltott föl Mária önzetlenül.

Nővérem szép, igen szép. Igaz-e, hogy nemsokára férjhez megy. A környéken úgy beszélnek.

— Lehet, — szólt Egon gondtalanul. — Hát ön, — folytatta tréfásan, — mikor gondol ön is erre?

— Én? — felelt szánalmas mosolylyal a leány.

— Ugyan ki venne el engem szegény teremtetést... hozomány nélkül? Nem, uram. Ha Valentin beleegyezik, hogy háztartásában segédkezzem neki, majd felvigyázok gyermekeire, mert én szeretni fogom őket.

Egon meghatva szemlélte ezt az egyszerűséget, ezt a báj. A leány a beszélgetés alatt mezei virágokat kötött esokorba. Kartonruhája gyönyörű alakot takart el, egészséges, kecses testalkatot. Minden pillanatban hátra kellett simitania szöke fürtjeit, melyek szemébe hullottak.

Hirtelen hangok hallatszottak a közelből és a szétváló lombok közt előtűnt Valentin haragtól földült arca.

— Anyám, — kiálta a gyűlölet hangján, — lássa csak, mit művel a kisasszony!

Mária holthaltvány lett; kezéből kihullottak a virágok s egy fatörzshöz támaszkodott, hogy el ne essék. Az összes vendégek Valentin köré gyűltek.

— Mama! — hebegett Mária... — mama!

Anyja feléje rohant, de Egon feltartá őt. Azután Mária elé lépett és meghajolt.

— Ne féljen, — szólt erős, határozott hangon. — A mesebeli elátkozott királyfi megfogadta, hogy csak azt veszi feleségül, akinek a barnavörös papucs a lábaira illik.

legfontosabb nemzetgazdasági feladatunk. A Balkán piacra nekünk vannak teremelve. Más, természete-
sebb piacunk alig van nekünk, akik nyugatról és
északról Európa nagy iparúzó államai közé vagyunk
ékelve. Életkérdés ránk nézve a Balkán.

Ismerjük fel e kérdés óriási horderejét! Most,
a párisi világkiállítás kitüntetései a legújabb impul-
zust adják arra, hogy a magyar ipar, kereskedelem
és mezőgazdaság vállalkozási kedvet és tetterőt kap-
jon. Minden tényező át van hatva párisi sikerünk-
től most kell megkezdeni a Balkánban a nagy elő-
munkálathoz, melynek végeztéje csak az lehet, hogy
a forgalom szempontjából mi az legyünk a Balkán
államoknak, ami nekünk Ausztria volt.

Nem nehéz dolog ez. Hisz alig van vidéki vá-
rosunk, melyben egy-két olyan kereskedelmi és iparág
nem virulna, amely nem tudna prosperálni a Bal-
kánban. Hát még mezőgazdasági terményeink!

Álljanak össze kisebb-nagyobb csoportokban
gazdáink, iparosaink és kereskedőink, alakuljanak
szövetségek, társulatokká és ezáltal. Az illeté-
kes faktorok első sorban a kormány minden lehető
erejével támogatni fogja őket. S induljanak el, hogy
meghódítsák a Balkánt a magyar pénznek és magyar
értelmeknek.

Mert ez a mi küldetésünk most, a küldetésre
hivatott nemzetek között.

A polgári iskolák reformjához.

Mivel e lap hasábjain a múlt évben a polg-
ári körök alakítása alkalmával élénk polémia fej-
lődött ki, nem tartjuk érdektelennek az alábbi
cikkek közlését, mely az Országos Polgári-Iskolai-
Egyesület érdekes elnökének, Lád Károlynak a
tollából származik.

A magyar polgári iskola munkásaira két mi-
nisteri rendelet, az elmúlt szünet alatt látott nap-
világot. Megelőzte őket a székesfővárosi tanfelügye-
léség kezdeményezésére a 36.094. számú, a mely-
nek alapján a budapesti hivatalos tantestületbe való
belépéstől felmentettek az „országos polgári iskolai
egyesületek” tagjai. Ezt követte a 50.821. számú,
a mely a vidéki állami, községi, egyesületi és ma-
gánintézeti felső nép- és polgári iskolai tanerőket,
a kik az „országos polgári iskolai egyesületnek” tagjai,
felmentette azon kötelezettség alól, hogy az 1868.
XXXVIII. t.-cz. 147. §-a értelmében mindegyik tan-
kerületben alakítandó tanítói testületnek tagjai le-
gyenek.

Ezzel egyesületünknek és tagjainak régi óhaj-
tása teljesült. Az említett hivatalos testületek ugya-
nis, bármily elismeréssel adózunk is működésük-
nek, a polgári iskolák ügyét egyáltalában sohasem
mozdították elő, sőt nemcsak, hogy javára nem
váltak, de nem egyszer valóságos koloncokként
akaszkodtak rá az ügyünkre előbbre vivő kere-
kekre, nem egyszer tévútra vezették a közvéleményt,
a polgári iskolai tanárság szándékai és törekvései
iránt, úgy hogy ezek már régen lemondottak arról,
hogy ezen testületek útján a saját ügyükben előre
haladó lépéseket megkísértsenek. Részre vettek az
üléseken, mert kötelesek voltak vele, gondosan
igyekeztek azon, hogy a testületek ülésein valaho-
gyan polgári iskolai szakkérdés ne kerüljön szó-
nyegre, s e mellett lelkiismeretesen közreműködtek
a népoktatási ügy összességét érintő és illető ösz-
ses ügyek és kérdések megérlelésében.

Ma megszűnt minden kényszer, a mely ben-
nünket a hivatalos testületek keretébe beszorítana
szervezeti, pedagógiai és didaktikai kérdéseinket;
magunk vitatjuk meg, személyi és anyagi ügyeink-
ben idegen elemek befolyása nélkül fogunk eljárni
és határozni. A polgári iskolai tanárság tehát a
saját ügyeiben megnyerte teljes, minden kényszer-
től ment szabadságát és önállóságát.

Ezért is őszinte háláját fejezi ki a polgári is-
kolai tanárság legelső sorban a közoktatásügyi leg-
főbb vezetőjének, másodsorban az illető ügyosztály
vezetőjének, a ki megértve és átértve az előbbi
állapot visszasságait, nem késett a felmentő javas-
latot megtenni, mely lépése, mint látjuk, eredményre
is vezetett.

Azonban ezzel még nincs vége. A közoktatás-
ügyi kormányzat ezen ügyünkre csak jótékonyan
hatni képes intézkedése kettős morális kötelező-
ség ról reánk. Első sorban arra kötelez bennünket,

hogy most már valamennyien, a kik a polgári is-
kola ügyét szolgáljuk, egy táborba szálljunk és
minden erőnket tömörítve ügyünk benső, intenzív
javításán buzgálkodjunk. Kimondjuk nyíltan és
bátran, egyetlen egy polgári iskolai tanárnak és
tanítónak sem volna szabad az egyesületen ki-
vül maradni, mert ne felejtjük el, hogy erkölcsi
súlyunk is gyarapszik a szám növekedésével, bár
ez magában véve természetesen még nem volna
elegendő. Azért kell, hogy egy egyesületünk köz-
ponti élete, mint az egyes körök működése minél
élénkebbé váljék és minél több szellemi haszonnal
járjon.

Mozgalmas, friss, életrevaló és hasznos tevé-
kenység legyen a jelszavunk.

A Polg. Isk. Közlöny hasábjain egyidejűleg meg-
jelennek az igazgatóságnak erre vonatkozó javaslatai.

A másik erkölcsi kötelességünk az elhagyott,
ugynevezett hivatalos tantestületekre vonatkozik.

Számos kedves nagyrabecsült, más téren működő
kártyásunk maradt benn azokban a hivatalos testü-
letekben; számos olyan törekvés nyert nyilvánulást
ott, a melyek teljes rokonszenvűket bírják, számos
olyan kérdés került ott felszínre, a melyek általá-
nos kulturális érdekűek, a melyek munkásságunk-
nak magasabb ideálját, a magyarság ügyének elő-
mozdítását közelebbi érintik. Ezekben az ügyekben
és kérdésekben, úgy hisszük, teljes szolidaritásban
fogunk működni a szóban levő testületekkel, szoli-
daritásban és vállaltva mindazon ügyekben, a me-
lyek akár a nemzetiségek által körülviharzott
„végváraiban” a magyarságnak a magyar állam-
eszmé és a magyar nemzetiségnek fontos érdekei.

Bucsurzónk az általunk elhagyott hivatalos
egyesületekhez az legyen: „Bárkülönválva töltetek,
de azért vállaltva és egyesült erővel küzdünk a
közös ideálunkért.”

Sokkal fontosabb azonban iskoláink belétele
nézve még az aug. hó 9-én 40.863. sz. a kelt köz-
oktatásügyi ministeri rendelet, a mely a gondnok-
sági és iskolaszéki utasításokat módosította.

Ez a rendelet mélyen belevág az igazgató és
a tanárság hivatali állásába, függetleníti — a meny-
nyire ez az 1868. XXXVIII. t.-cz. módosítása nél-
kül lehetetlen volt — a tantestületeket in rebus
doctrinae és disciplinae; bizalommal ruházta rájuk
az iskola legfelsőbb érdekeinek gondozását és ki-
zárja az avatatlan kezeknek oly gyakori és szeren-
csétlen befolyását.

Ha ezen rendelet által teremtett állapot egy
helyesen concipált szolgálati pragmatikával fog-
nadj végleges, szilárd alakot nyerni, úgy hisszük,
hosszabb időre biztos alapon indulhat tovább a
polgári iskolák ügyének a fejlődése.

Azonban ez a rendelet is súlyos erkölcsi fel-
adatokat ró reánk.

Be kell igazolnunk, hogy felelősségünk tudata
arányban áll az irántunk tanúsított bizalomnak ma-
gas fokával; meg kell mutatnunk, hogy reátermet-
tünk arra a szabadságra, arra a függetlenségre,
melyre, a gondnoksági és iskolaszéki lidéreznyomás
alól felszabadulva, ébredtünk.

Erős hitünk és szilárd meggyőződésünk — is-
merve a polgári iskolák tanerőinek lelkes kötele-
ség tudását — hogy be fognak válni az ügy mun-
kásai és be fog válni a rendelet. Hála és köszönet
érte mindazon fórumoknak fel egészen a miniszter
személyéig, a melyeken az ügy megfordult.

Ezek az első napsugarak, a melyek ügyünk
nyomasztó lethargikus álmát elriasztották, a me-
lyek ajkunkra, tollainkba adták e szót, hogy
„virrad!”

Virradni virrad ugyan, de még nem látjuk
felkelni a napot a mi ügyünknek teljes győzelmét,
a polgári iskolák reformját. Várva várjuk, hogy
következzék már el az „idők telje”.

Ez a tanügyi probléma pedig, a szőlők és a
tanuló ifjuság szempontjából tekintve, valósággal
társadalmi probléma is.

Nem tudjuk, hol akadt meg a reform mun-
kája, aktasomója, mely iratpolcon vagy íróasztal-
on szunnyad egyre vastagodó porrétegek alatt;
azonban egyet tudunk, azt, hogy a közoktatásügyi
miniszterium a legkomolyabban el van határozva
végére járni a reformnak, s hogy annak vezére a
meghátalást nem ismeri, s nem ismerheti akkor,
a mikor ezer meg ezer sorduló polgár érdekéről
van szó.

A közoktatásügyi miniszterben: dr. Vlassics
Gyulában pontosul össze minden reményünk.
A virradásra be kell következni a nap fölkel-
tének!

Budapest.

Lád Károly.

Ujdonságok.

— Személyi hír. Háromszék vármegye főis-
pánja, hatolykai Pótsa József v. b. t. t., f. hó 17-én
Kézdi-Vásárhelyre érkezett s itt a városi tanács ügy-
kezelését megvizsgálta.

— Időjárásunk. A szép nyári idő után az
idő hirtelen ősziessé vált. Megjött a várva várt eső
s ez meghozta az őszi hideget is. Kedden éjjel vas-
tag délután esett, mi nagyon behűtötte a levegőt.

— Hazafias határozatok. Háromszék várme-
gye rendes évi közgyűlése egyhangulag elfogadta
Dr. Bene István és társainak indítványát, hogy föl-
íratot intéz a képviselőházhoz aziránt, hogy az
1868. XLIV. t.-cz. helyébe új törvény al-
kottassék, amely a magyar nyelv hivatalos hasz-
nátát minden hatóságnak kötelezővé tegye. Az
összes törvényhatóságokat átiratban fölhívják a
föliírat támogatására.

— Polgári leányiskolánk. Mint értesültünk a
polgári leányiskola IV-ik osztályának nyilvánossági
joga megszerzése érdekében e hó 14-én városunkból
résztint az iskola előjárósága, résztint a tanítató szü-
fökből álló küldöttség járt a vármegye főispánjánál
és tanfelügyelőjénél, hol az mindkét helyen szíves
fogadtatásra talált s mindkét helyről a legjobb és
legszebb ígéretekkel távozott. Polgári leányiskolánk
ügyének felkarolása és támogatása mindnyájunk
őszinte örömeivel találkozunk.

— Baleset. Cserei István esztelneki famunkás
f. év október 14-én több társával együtt fadöntéssel
foglalkozott. Egy fa ellenkező irányban kezdett
dőlni, mint a hogy számították. A többi munkások
menekültek, de Cserei Istvánt a fa odaütötte s jobb
lábcsontját eltörte.

— Unitárius istenitisztelet. Folyó hó 21-én,
vasárnap 10 órával kezdődőleg az áll. polgári fiu-
iskola II-dik osztályában urvacora osztással egy-
házi szónoklattal egybekötött unitárius istenitiszte-
let lesz; mely alkalommal az egyházi szertartást
Göncz Mihály laborfalvi unitárius lelkész fogja vé-
gezni. Midőn e körülményről az érdeklődőket érte-
sítjük, egyben minél tömegesebb megjelenésre kéri
a gondnokság.

— A perzsa sah kitüntetését. Ő felsége a
perzsa sah Sternberg Ármán és Testvére cs. és kir.
udvari szállító hangszergyár főnökének, Sternberg
Dezső urnak a nap és oroszánrendjelét adományozta
és megengedte, hogy a perzsa császári udvari szál-
lító címet használhassa. A sah és miniszterei
Sternberg udvari hangszergyárában 20.000 koronát
meghaladó megrendelést tettek villamos zongorák,
zongorák, harmónium és egyéb hangszerekre. A
sah összes bevásárlásai között ez volt a leg-
nagyobb.

— Nyilvános köszönet. Tekintetes Szabó
Mózes helybeli szeszgyáros és birtokos ur „Szabó
Mózes és neje Sebesi Ilona alapítvány” címen a
polgári leányiskola jó tanulóinak megjutalmazására
200 kronás alapítványt tett, a mely nemes gondol-
kodásra valló tényért a nyilvánosság előtt is kö-
szönetet mondunk az iskola nevében: Kovács Dániel
felügyelő-bizottsági elnök. Balázs Márton felügyelő-
bizottsági jegyző.

— Mikor a rokonok enyelegnek. A rokoni
szeretethez kézzel fogható módon adott kifejezést
Kovácsnán két ember. Ugyanis: Gecző Sándor va-
lamiért neheztelt férjénél lévő nővérére, Lancz Ká-
rolyné G. S. szombaton bement sógorához, a la-
kába, s ott a legrövidebb uton akarta elintézni nő-
vérével a köztük fenforgó séreimes ügyeket. Csak-
hogy az önbíráskodásnak tettelegesség lett a vége.
G. S. ütni kezdte nővérét, mire a férj is közbelépett
s pisztollyal lött a támadó sógorra, kit könnyedén
meg is sebesített. G. S. még a lövés után olyant
ütött Lancznára, hogy ennek a karja hosszas időre
fog penzióban maradni. A jó rokonok különben —
mint szokta a jó székely — „törvényen keresik a
jussukat.”

HIRDETÉSEK.

Szám 260—1900. g. b.

Értesítés.

Érdeklődők tudomására hozom, hogy Háromszék vármegye gazdasági bizottsága a kolozsi állami guiyából 2 drb számfeletti tehenet és 4 darab üszőt vásárolt, melyek folyó hó 23 ikán d. e. 9 órakor kezdődő nyílt árverésen Uzonban elfognak adatni.

Tekintettel arra, hogy ezen fajta, jól fejlődött erdélyi magyar fajta tehenek és üszők behozatalával bizottságunk vármegyénk szarvasmarha tenyésztésének javítását célozza: azok csupán mezőgazdasággal foglalkozó tenyésztőknek fognak eladatni.

A vételár $\frac{1}{3}$ -ad része az árverés alkalmával, a hátrálékos összeg két egyenlő részben, félévönként fizetendő. Szállítás és más költségek fedezésére minden megvásárolt darab után 5 K. fizetetik vevők által.

Vásárlók kötelesek a megvásárolt teheneket, üszöket 3 évig tenyésztésre használni; eladás esetén ugyan ilyen kötelezettség mellett tovább adni. Tenyésztésre alkalmas ivadékok szintén tenyésztésre fordítandók. Borjak mérszárosnak nem adhatók el.

Továbbá vásárlók kötelesek a bizottság által következő 1901. évben vásárló lakhelyéhez legközelebb eső helyen, rendezendő szarvasmarha díjazáson feltétlenül bemutatni ezen állatok addigi ivadékaikkal együtt; a következő két évben csakis külön felhívásra kötelesek elővezetni.

Árverozhat a törvényhatóság területén lakó minden gazda.

Háromszék vármegye gazdasági bizottságának Sepsiszentgyörgyön, 1900 évi október hó 14-én tartott üléséből. 120. 1—1.

Potsa,
főispán elnök.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir- és írószerkereskedése Kézdi-Vásárhelyt.

Nagy választék mindenféle író- és nyomtatási eszközökben, tollak, tollszarvak, és tinta-tartókban.

Dusráktáriskolák részére színes vízfestékek, radirgummi, rajzpapír és rajzszegek.

Könyvnyomda!

Nagy nyomtatvány raktárközségek, egyházak, iskolák és ügyvédi irodák részére.

Mindenféle lekötött üzleti könyvek nagy választékban.

Könyvnyomdám az e szakmában vágó mindennemű munkákat, u. m.: folyóiratok, művek, füzetek, körlevelek, falragaszok, barczakönyvek, számlák, üzleti és névjegykártyák, levélfejek, levélborítékok czégyomással, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók elkészítését a mai kor igényeinek megfelelően gyorsan és pontosan a legjutányosabb áron vállalom el.

Közigazgatási, körorvosi, egyházi stb. hivatalok részére nagy nyomtatvány raktártartók. A közigazgatási nyomtatványokat készpénzfizetés mellett mélyen leszállított áron árusítom el.

Kiadásomban hetenként kétszer megjelenő

„SZÉKELYFÖLD”

politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlapra előfizetéseket bármely időben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyomtatvány szállítója.

Különleges-ségek levél-papírok, névjegyek, menyegzői és eljegyzési kártyákban.

Iskolák részére mindenféle írkák, gyakorlatok, egyenes és háromszögű vonalzó.

Papirkereskedés!

Könyvek, füzetek, folyóiratok bekötése a legolcsóbb áron eszközölhető.

Folyóiratnak megrendelése a legnagyobb számlák leengedéssel vállaltatik el.

FONTOS ERDŐ- ÉS FÜRÉSZTULAJDONOSOKNAK!

Cellulose gyártásra alkalmas **egészséges tősfá** 12 centiméter felüli átmérővel, egy méter hosszúságtól kezdve, jövő évi szállításra, **jutányos árban vétetik.**

Ajánlatok intézendők a brassói cellulosegyár részvénytársasághoz, **Zernestre, (Brassó mellett).**

(116. 2—8.)

HIRDETMÉNY.

Alólirott ezennel tudtára adja a nagyérdemű közönségnek, hogy **üzlet megszüntetés végett, jutányos árban több mindenféle eladó.**

Ugymint: 1—2 és 3 éves rózsatők cserepes-disz és másféle virágok. Továbbá melegágy-ládák, ablakok és deszka takarók.

Kiváló tisztelettel:

VARGA JÓZSEF.
kertész.

(112. 4—5.)

Hirdetmény.

Háromszék vármegye területén Imecsfalva községben egy 250 katasztrális holdból álló tagosított birtok, kitűnő minőségű szántó és kaszáló a törvényhatósági ut mellett, gazdasági épületekkel 9 évre haszonbérbe kiadó, jelen év november 15-től kezdődőleg.

A tag Kézdi-Vásárhely rendezett tanácsu várostól 6-5 kilométer távolságra fekszik. Helyben posta- és vasuti állomás.

Értekezhetni lehet Imecsfalván alólirott.

Özv. Cserey Jánosné
sz. Zathureczky Emilia.

(119. 2—3.)

HIRDETÉSEK

a „SZÉKELYFÖLD” részére olcsó áron felvétetnek.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelyt.